

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRĂŞOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru streinăta 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată în 1830 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin fine însuşi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

DOLIUL NOSTRU

de Dr. Al. Vaida-Voevod.

„In această ţară carnea de Român a fost
totdeauna foarte efîină.”

G. Bariţiu,

Istoria Transilvaniei, p. 49.

Publicăm articolul d-lui
dr. Alex. Vaida apărut în
ziarul *Patria*, împreună cu
pasagiile care au fost
cenzurate la Cluj de către
interpusul d-lui Goga. Pa-
sagiile cursive şi aldine
sânt cele eliminate de cen-
zură:

Din Ţara lui Decebal, din
Hunedoara glorioşilor Corvini ră-
sună vaetul de jale: alegătorii
români au fost împuşcaţi de
jandarmi români. Au fost ucişi
mişeleşte, ca să nu-şi poată da
votul pentru Români. În Ro-
mânia-Mare ungurul, sasul, o-
vreiul, iganul e sub scutul jan-
darmului român. Poate vota pe
un Barabás Béla, care o viaţă
întreagă a persecutat tot ce era
romănesc. Poate vota căci
în România-Mare sub steag
tricolor maghiar, sub paza jan-
darmului român, Barabás Béla
are privilegiul să-i suduiască
pe „proştii de Valahi”. Jandar-
mul român roşeşte, dar îşi
face datoria. Din ordin mai
înalt, Szele Béla a trimis în
exil şi internare sute de români,
a distrus familii, averi, vieţi ro-
mâneşti, a insultat în cel mai
grosolan chip Dinastia română.
În schimb, când d-l Szele cere
limba maghiară în armata ro-
mână, jandarmul român, îm-
brăcat în uniformă Regelui Fer-
dinand, îl arestează şi pe Szele
Béla, ci pe sârmanul comerciant
român, care îşi permite să îi
atrage atenţia d-lui candidat
gubernamental-maghiar, că un-
gurii nici în Ungaria nu se bu-
curau deasemenea privilegiu în
armată. Jandarmul român ro-
şeşte, dar îşi face datoria. Din
ordin mai înalt.

D-l dr. Torny a făcut proces
Statului român la Liga
Naţiunilor. Merită să de-
vină deputat din ordinul d-lui
Goga, cu ajutorul jandarmului
român.

De când s'au publicat ale-
gerile, candidaţii români au fost
scoşi din lege. Jandarmul ro-
mân i-a oprit să se poată a-
propia de alegătorii români.
Ausweisul prefectului, „ordinul
deschis” al Ministerului nu era
respectat. Jandarmul român,
roşea, dar îşi făcea datoria.
Din ordin mai înalt.

Magyar Pártul declamă „Talpra
Magyar”, vorba de „teritoriile
rupte din corpul Ungariei mila-
nare”. Jandarmul român stătea
drept, roşea, dar îşi făcea
datoria. Din ordin mai înalt.

Sute de mii de români au fost
purtaţi, ca o turmă de dobi-
toace, pe la secţiile mutate din
porunca Ministerului român în
comunele maghiare. La zeci de
chilometri distanţă. În ploaie

torienală, jandarmul român îi
impiedeca să se adăpostească
în şat. Colo, în târgul de porci,
în tină, între baionete, cu torentul
norilor pe cap, bălile sub pi-
cioare, așa se bucurau de drepturi
cetăţeneşti românii în Ro-
mânia-Mare. Jandarmul român
ii s'lea pe Români cu patul puş-
tei, să îi predea certificatul de
alegător. Ca să nu poată vota
pe Români.

Românul care vota alături cu
ungurii, saşii, ovreii, iganii şi
„alţii” era patriot, era Român.
Ca „vad olah”, ca duşman al
Ţării şi al Regelui era tratat
numai românul, care voia să
voteze cu Român. Fireşte! Căci
fără de voturile ungarilor, sa-
şilor, evreilor şi iganilor, gu-
vernul ar fi rămas în minori-
tate la centralizare. În ţara în-
treagă. Guvernul actual al Ro-
mâniei-Mari se întemeiază pe
o majoritate, furnizată de ma-
ghiar, nemţi, jidani şi iganii.

Sate întregi au fost şi sunt
bătute, sute de români au fost
şi sunt arestaţi, escortaţi, în-
chişi, schingiuiţi, de jandarmii
români. Maghiarilor le cânta
muzica militară română, de
ziua Domnului, armonice me-
lodii, în turnul bisericii din
p'aşa Clujului. Îşi serbau vic-
toria, spre gloria acelor feţe bi-
sericeşti române cari au încercat
să îi desbina pe români pe
temă confesională.

Ce guvern lipsit de
demnitate, ee ruşine na-
ţională, ce înjosire a pres-
tigiului statului!

România-Mare? Sună ca
o batjocură în dangănitul
clopotului bisericii ungureşti.

Şi toate au fost zadar-
nice. La Făgăraş, la Sibiu,
la Braşov, la Alba, la Cluj,
la Arad, la Someş, la Bi-
hor, la Sălaj, pe Târnavă,
la Muraş, la Maramuraş, la
Năsăud, la Hunedoara, pre-
tutideni în Dacia lui Dece-
bal sunt prea mulţi Valahi.
Sârmanul jandarm român!
Ori pe câţi Români i-a re-
ţinut cu baioneta şi cu pa-
tul puştii dela urne, lista
maghiare-fildermanisto-go-
gisto-goldisto-germano-igă-
nească tot a căzut. Şi au
învis Români.

Cu toate că jandarmul
şi-a făcut datoria. Din or-
din mai înalt.

Când cordonul nu i-a pu-
tut reţine pe alegătorii din

ţara Corvinilor, jandarmul
român a tras în fraţii săi
salve. Sunt morţi împuşcaţi
din spate, la distanţă de
80-100 de paşi. Jandar-
darmul român a înroşit cu
sânge românesc pământul
României Mari. Ca să în-
vingă d-nii Szele, Barabas,
Torny, groful Bethlen, ba-
ranul Jozsika, groful Tele-
ky şi ceilalţi salvatori ai
majorităţii d-lui Goga.

Ei, magnaţii, ei ireden-
tiştii, sunt favoriştii, protejaţii,
aliaţii, fraţii d-lui Goga. Şi
i-a ales. Aşteptăm amnestia
şi decorarea jandarmilor.

Românii, — şi cei din ve-
chiul Regat, — copiii vitregi
ai României Mari, rămaşi în
minoritate, prin voturile mi-
noritare, sunt neiobagii scoşi
de sub scutul legii ai ace-
stei ţări ajunsă de batjocura
unui om, care după ce şi-a
renegat fraţii, acum îşi re-
neagă sângele*).

„In această ţară carnea de
Român a fost totdeauna foarte
efîină”. scria marele nostru is-
toric Bariţiu, înainte cu 37 de
ani. Da, ne sunt în amintire din
timpul stăpânirii maghiare, ca-
zurile dela Mărgineni, dela Tul-
gheş şi dela Coruia. Toate îm-
preună însă nu se compară cu
salbătăcia cazului dela Ruşi,
din Hunedoara. Nici ca număr
al victimelor, nici ca cruzime a
jandarmilor. Atunci: jandarmii
maghiari au împuşcat în Ro-
mâni, stând faţă în faţă. Acum:
jandarmii români au tras în ro-
mânii, cari fugeau spre centrul
de votare, ca să şi implinească
dreptul de alegători şi să satis-
facă obligaţiei impuse de lege
(art. 69).

D-l Goga, nemulţumit cu pre-
fectul, l-a înlocuit cu un om de
ispravă. Ca să fure cu orice
mijloace majoritatea românească.
În Hunedoara, cu tradiţiile
ei, cu bravii ei ţărani, cu un
Aurel Vlad în frunte! Şi crima
s'a săvârşit. Nenorocii de
copii de ţărani români îm-
brăcaţi în uniformă de jandarmi,
au tras în ţărani români în
fraţii şi părinţii lor, cari în 1919
ca mândrii soldaţi ai Regelui
Ferdinand s'au luptat la Tisa
în contra cetelor maghiare, des-
mierdate azi de d-l Goga.

Jandarmi români, din
ordinul ministrului de in-

*) Pasagiul cenzurat la Cluj.

Pentru victimele dela Hunedoara.

Primiim următoarea scrisoare:

Domnule Director,

In judeţul curat românesc al Hunedoarei, feciori
români, voind a-şi face datoria de a merge la vot,
şi-au găsit moartea, fiind împuşcaţi de cei chemaţi a
ţine ordinea.

Suntem datori a veai în ajutorul urmaşilor aces-
tor victime şi a celor răniţi cu acelaş prilej.

Pentru această ajutorare sper că mulţi români
de inimă au să contribuiască.

Ca o primă contribuţie, am depus la Banca Ur-
bandă din Bucureşti, cincizeci mii lei şi rog a se
adresa acolo orice alte contribuţii.

Bucureşti, 7 Iunie 1926.

G. G. Mironescu,

Decanul facultăţii de drept din Bucureşti,
Senator de Hunedoara.

*

Ziarul „Patria” a deschis de asemenea o colecţie
pentru ajutorarea familiiilor morţilor şi răniţilor din Hu-
nedoara. Contribuiri sunt a se trimite la adresa ziarului.
Până alaltăieri s'au strâns peste 20.000 lei.

terne român, au ucis ţa-
rani români. Nu-i deplân-
gem, căci ei au murit,
moarte de eroi pe frontul
luptei pentru drepturile şi
libertatea neamului romă-
nesc.

Au căzut în luptă pen-
tru legalitate, stăruind ca
prin voturile lor să ajute a
emancipa România din bar-
baria asiatică în care se
sbate. S'au jertfit spre a
frânge lanţurile robiei pe
care Goga, în complicitate
cu magnaţii maghiari din
Ardeal a încercat să le fă-
urească poporului român,
dincoace şi dincolo de Car-
paţi.

Eroii nu trebuie jeliţi.

Ei sunt morţii naţiunii.

Să le slăvim memoria
scumpă cu sfinţenie.

Vitejia lor spală petele
de ruşine cu care ministrul
de interne a murdărit dem-
nitatea naţiunii noastre în-
tregi, când asmuţând pe
sârmanii jandarmi români
în contra Românilor, i-a
patronat pe cei mai netm-
păcaţi magnaţi maghiari cu
ajutorul baionetelor române,
ca să înfrângă biruinţa ro-
mânească.

„Ce biruinţă bleste-
mată!

Vai de sufletul lui
Oct. Goga.

Ursita năpraznică îl
va ajunge, căci sângele
mucenicilor din Hune-
doara îl timbrează cu
semnul lui Cain fratri-
cidul*).

Noi să ne îngropăm
morţii şi să continuăm
lupta.

Furie neputincioasă.

Zarul local „Brassól Lapok”,
exponentul oligarhiei maghiare
de sub conducerea deputatului
Szelle Béla face pe furiosul şi
atacă pe d-l Alex. Vaida
pentru că în articolul d-sale cen-
zurat a subliniat faptul indis-
cutabil, că la alegerile recente
maghiarimea s'a bucurat, la or-
dinul guvernului, de concursul
armatei şi jandarmeriei române.

Adevărul acesta este atât de
eclatant — l-am constatat doar
sub ochii noştri cu prilejul tur-
neului triumfal al d-lui Szelle
Béla prin satele maghiare din
jud. Braşov — înca! nu mai
face să combatem aserţiunile
ziarului „Brassól Lapok”.

Din toate cele scrise în acest
zlar se desprinde însă un alt
adevăr. surata „Brassól Lapok”,
eredincioasă pactului, vrea să
opere cu orice preţ pe d-l Goga
ajuns la halul lamentabil în care
se găseşte.

Aiât şi nimic mai mult!

Ştirile despre pretinse tratative
ntre averscani şi fardnişti au
fost desmişcate în mod categoric
de d-nii I. Mihalache şi Dr. N.
Lupu. Deasemenea şi ştirile
despre tratative cu liberalii.

